

Kur'an ve Öğüt

<"xml encoding="UTF-8?">

Dr.İbrahimiyan

Kur'an-ı Kerim açısından gerçeğe ulaşma yollarından biri öğüttür. Öğüt, dinleyicinin ruhunu ve kalbini yumuşatan açıklama türüdür.

Rağıb-i İsfahanî, "Müfredat" kitabında şöyle yazmıştır:

"Öğüt, bir insanı korkutarak her hangi bir işten alıkoymaktan ibarettir."

Muhatap üzerinde etki gösteren, kötülükler hususunda korkutan ve kalbini iyiliklere yönlendiren her söz "öğüt"tür. İşte bundan ötürü de Kur'an-ı Kerim öğüttür.

Allah-u teala, Kur'an-ı Kerim'in bir öğüt olduğuna vurgu yapmış ve Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur:

"Ey insanlar, Rabbinizden size bir öğüt, gönüllerdeki dertlere şifâ, inananlara hidâyet ve rahmet geldi." [1]

Konuyla ilintili bir diğer ayet şöyle buyurmaktadır:

"Kadınları boşadınız da boşandıktan sonraki müddetlerini geçirdiler mi artık onları ya iyilikle tutun, yahut hoşlukla salıverin. Haklarında aşırı muâmelede bulunmak için zararlarına olarak onları zorla tutmayın.

Bunu kim yaparsa ancak kendisine zarar eder. Allah'ın âyetlerini şaka sanmayın. Size verilen Allah nîmetlerini, öğüt vermek için indirdiği kitabı ve ondaki hikmeti anın. Sakının Allah'tan ve bilin ki o, her şeyi bilir." [2]

Bu hususta rivayet edilen bir hadis şöyledir:

"Allah'tan sakınanlar için en güzel söz ve en açık-seçik öğüt, izzet ve hikmet sahibi Allah'ın kitabıdır." [3]

Kur'an-ı Kerim, öğreti, hikmet ve öyküleri açıklamakla müminlerin kalplerini yumuşatmakta ve

böylece de hidayete ermeleri için zemin hazırlamaktadır.

Kur'an-ı Kerim bu hususta şöyle buyurmaktadır:

“İnananlara, o çağ gelmedi mi henüz, Allah'ı anış ve Kur'ân'dan inen şeyler, onların gönüllerini yumuşatsın da tamâmıyla korkup itâat etsinler ve önceden kendilerine kitap verilenlere benzemesinler; onların, peygamberleriyle araları, uzayıp açıldıkça kalpleri katılaştı ve onların çoğu, buyruktan çıktı.” [4]

Ayette vurgulanan “huşu”, önemli bir hakikat veya önemli bir şahıs karşısında insanın bulunduğu hem bedensel ve hem de ruhsal anlamda alçakgönüllülük ve saygı halidir.

Fuzayl b. İyaz, İmam Cafer-i Sadık'tan (a.s) hadis rivayet eden güvenilir biridir ve aynı zamanda da meşhur zahitlerdendir. Fuzayl, ömrünün son dönemini Kâbe'nin komşuluğunda yaşamış ve bir Aşura günü de dünyadan ayrılmıştır.

Fuzayl, önceleri acımasız bir soyguncu idi ve insanların ondan ödü kopardı. Bir gün bir mahalleden geçerken bir kız görür ve ona ilgi duyar. Bu ilgi, giderek yakıcı bir aşka dönüşür.

Bu aşk ile takatını yitiren Fuzayl, bir gece kızın evinin duvarına çıkmaya ve ne pahasına olursa olsun, aşık olduğu kıza kavuşmaya karar verir. Bu kararını gerçekleştirmek üzere duvardan yukarı çıktığı esnada, etraftaki evlerden birinden Kur'an sesi gelir. Bu gönül gözü açık olan insan, tam da şu ayeti okumaktaydı:

“İnananlara, o çağ gelmedi mi henüz, Allah'ı anış ve Kur'ân'dan inen şeyler, onların gönüllerini yumuşatsın...”

Bu ayet, bir ok gibi yer etmişti Fuzayl'ın kirlenmiş kalbine. Fuzayl tam bir değişim ve dönüşümle ansızın söylenmeye başladı: “Andolsun Allah'a ki o vakit gelip çatmıştır!”

Duvardan aşağı inerek, bir kervanın konakladığı ve gitmek istedikleri yere nasıl gidebilecekleri hakkında istişare eden insanların bulunduğu bir harabeye girdi. Bu insanlardan bazıları şöyle diyordu: “Fuzayl ve çetesi mutlaka yoldadır. Eğer hareket edecek olsak yolumuzu kesecek ve kervanın yükünü yağmalayacaktır.”

Bu sözleri duyan Fuzayl sarsıldı ve bu yüzden kendini kınayarak kendi kendine şöyle dedi: “Ne

kadar da kötü biriymişim ben!”
Gökyüzüne bakındı ve tövbe eden kalbiyle yakardı:

“Allah’ım! Ben sana döndüm ve tövbemin temeli de hep senin evinin komşuluğunda yaşamaktır.
Allah’ım! İşlediğim kötülüklerden dolayı acılar içindeyim; acılarımı dindir ve derdimi derman
eyle. Çünkü bütün acıları dindiren sensin ey yüce, ey her türlü eksiklikten münezze, ey benim
kulluğuma ihtiyacı olmayan Allah! Benim hiyanetimi rahmetinle affeyle!”

Yüce Allah da onun dualarını icabet eder ve bağışlar.

Bazı tefsir bilginleri, Abdullah b. Abbas’tan şöyle rivayet etmişlerdir:

“Bir gün ashabtan bazıları İslam Peygamberine (s.a.a) şöyle dediler: Ey Allah Resulü (s.a.a)!
Bizim için bir hadis buyur da kalplerimizin pasını gidersin.”

İşte ashabın bu isteğinden sonra “İnananlara, o çağ gelmedi mi henüz, Allah’ı anış ve Kur’ân’dan
inen şeyler, onların gönüllerini yumuşatsın...” ayeti nazil oldu.

Şanı yüce Allah Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurmaktadır:

“Bir Allah’tır ki sözün en güzelini indirmiştir bir kitap halinde, bir kısmı, bir kısmına benzer, bir
kısmı, bir kısmını gerçekleştirir, her şeyi tekrar-tekrar bildirir; Rablerinden korkanların tüyleri
diken-diken olur onu dinlerken,

sonra da bedenleri ve gönülleri, Allah’ı anmak için yumuşar; işte bu, Allah’ın bir hidâyetidir ki
dilediğini, onunla doğru yola sevk eder ve Allah, kimi doğru yoldan saptırırsa ona yol gösterecek
yoktur.” [5]

Yüce Allah öğüt vericidir ve insanlara öğütler vermiştir. Allah-u teala Kur’an-ı Kerim’de, emaneti
sahibine ulaştırmayı ve adalet üzere hükmetmeyi öğütlemekte ve şöyle buyurmaktadır:

“Şüphe yok ki Allah, emânetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman
adâletle hükmetmenizi emrediyor. Gerçekten de Allah, size ne de güzel öğüt vermede. Şüphe
yok ki Allah, her şeyi duyar, görür.” [6]

Bir diğ er ayette adaleti, iyiliğı, akrabaları gözetip kollamayı, g  nahtan ve kötülükten sakınmayı, sınırları aşmamayı emretmekte ve şöyle öğütlemektedir:

“şüphe yok ki Allah, ad  leti, l  tuf ve keremde bulunmayı ve yakınlara ihtiyaçları olan şeyleri vermeyi emreder ve  irkin olan, kötü görünen şeylerle haksızlığı nehyeder; öğüt alasınız diye de size öğüt vermededir.” [7]

Bir başka ayet şöyle buyurmaktadır:

“Eğ er inanmışsanız Allah size öğüt vermededir bir daha ebed iyen buna benzer birşeye d  nmemeniz hakkında.” [8]

Kur’an-ı Kerim, Allah’ın öğütlerinden faydalananların sadece takvalılar olduğunu belirtmiş ve şöyle buyurmuştur:
“Sizden önce nice dinler gelip geçti.

Yeryüzünü gezin, dolaşın da yalanlayanların sonucu ne olmuş, bakın, g  r  n. Bu, insanlara açıklamadır ve sakınanları doğru yola sevk etmedir, öğüttür onlara.” [9]

Bu husustaki bir diğ er ayet şöyledir:

“O zaman bunu görenlerle sonradan gelenlere ibret, sakınanlara da bir öğüt olmak üzere onları maymun şekline sokmuştuk.” [10]

Katılaşmış kalplerin, öğütlerden etkilenmeyeceği bir gerçektir. Hz. H  d’un (a.s) kavminin sözü, bunun bir örneğidir. Onlar, Hz. H  d’a (a.s) şöyle demişlerdi:

“Bizce bir dediler, ister öğüt ver bize, istersen öğüt verenlerden olma.” [11]

“Varlık letafetinde şüphe olmayan yağmur

Bahçede lale yeşertir ve tuzlakta diken bitirir”

“Ve biz, Kur’ân’dan, inananlara şifâ ve rahmet olan   yetleri indirmedeyiz ve bunlar, z  limlerin ancak ziyanlarını arttırır.” [12]

[2] Bakara, 231

[3] Men La Yehzuruh'ul Fakih, c: 1, s: 517

[4] Hadid, 16

[5] Zümer, 23

[6] Nisâ, 58

[7] Nahl, 90

[8] Nûr, 17

[9] Âl-i İmran, 137-138

[10] Bakara, 66

[11] Şuarâ, 136

[12] İsrâ, 82